

Komentaras

2015 07 29

Sumenkęs gyventojų pasitikėjimas vartojimo neapribos

Nepaisant šiek tiek pablogėjusio bendro vartotojų pasitikėjimo rodiklio (nuo -7 birželį iki -8 liepą), gyventojai gerokai optimistiškiau vertina ateitį nei pernai (kuomet buvo fiksuojamas -14). Geriau nei prieš metus yra vertinamos visos pagrindinės rodiklio komponentės – finansinė namų ūkio padėtis, šalies ekonominė padėtis, nedarbo rizika ir galimybė sutaupyti.

Liepą, palyginti su birželiu, gyventojai kiek pesimistiškiau vertina galimybes sutaupyti per ateinančius metus. Kita vertus, iš tyrimo matyti, kad daugelis gyventojų neplanuoja mažinti vartojimo apsukų. Populiarėjančios vartojimo paskolos tik patvirtina šią tendenciją. Naujomis sutartimis sudarytos paskolų sumos vartojimui gegužės mėn. buvo 89 proc. didesnės nei šių metų sausį, t.y. išaugo nuo 11,6 iki 21,9 mln. eurų.

Tyrimo duomenys rodo nemažai prieštaravimų: pavyzdžiui, vartotojai optimistiškiau vertina šalies esamą ir būsimą ekonominę būklę, tačiau nuogaštuoja dėl didesnio nedarbo ir nesitiki finansinės padėties pagerėjimo. Veikiausiai vartotojų lūkesčius koreguoja ir viešoje erdvėje eskaluojama naujo darbo kodekso tema. Nemaža dalis gyventojų baiminasi, kad liberalesnės darbo sąlygos „atris darbdavių rankas“ ir gerokai pablogins darbuotojų padėtį.

Kita kuklaus finansinės padėties vertinimo priežastis yra siejama su infliacija. Dalis manančių, kad per metus kainos išaugo, yra didžiausia nuo 2014 m. pradžios. Tai ypač kertasi su Statistikos departamento skelbiamais defliacijos duomenimis. Kaip ir daugelyje naujų euro zonos šalių-narių, Lietuvoje pirmaisiais metais po euro įvedimo vartotojų ir statistikos tarnybos nuomonės apie infliaciją išsiskyrė. Tuomet kai tarnybos praneša, jog kainų lygis nekinta arba net mažėja (kaip Lietuvos atveju), vartotojai pastebi, kad jų reguliariosios išlaidos (pietums, kirpyklos paslaugoms, kavai, viešajam transportui) didėja. Tyrimai rodo, kad rečiau perkamų prekių, tokių kaip baldai, buitinė technika, elektronikos prietaisai ir pan., kainų pokyčiai praslysta pro vartotojų akis. Statistikos departamento fiksuojamų pozicijų, kurios labiausiai mažino infliaciją Lietuvoje (kuras, elektra, dujos), aktualumas vasarą išvis sumažėjęs. Taigi, tikėtina, kad vėlyvą rudenį mes visi iš naujo įvertinsime kainų svyravimus, jų poveikį šeimos biudžetui ir mūsų nuomonę apie infliaciją kardiniai pasikeis. Nedidelį teigiamą pokytį jau dabar rodo ir gyventojų infliacijos lūkesčiai. Šių metų liepą manančių, kad infliacija didės dalis respondentų grupėje buvo 34, birželį – 36, o prieš metus - 57.

Vertindami naujausius vartotojų pasitikėjimo duomenis, tikime, kad trečiąjį šių metų ketvirtį vidaus vartojimas išliks stiprus ir prisidės prie ūkio augimo.

Jekaterina Rojaka

Vyr. ekonomistė Baltijos šalims

Ekonominių tyrimų departamento vadovė | Rinkų tarnyba

Mob.tel. +370 612 73515